

Мустақиллик йилларида мамлакатимизда оммавий ахборот воситалари фаолиятини эркинлаштириш, бунинг учун зарур бўлган хукукӣ асос са кафолатларни барпо этиши, матбуотда фикрлар хилма-хиллигига эришиш, журналист кадрларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш масалаларига алоҳида эътибор берила бошлианди. «Бизнинг орзу-максадларимиз, интилишларимиз барчага аён, — деб таъкидлаган эдва давлатимиз раҳбари Ислом Каримов. — Халқимизнинг эрикин, фаронов хаётига кафолат берадиган, инсон хукукларини устувор қадрят сифатида эътибор этадиган демократик хукукий давлат, фуқаролик жамияти барпо этишидир. Матбуот саҳифалари, радио-тевеъидение тўлқинлари орқали жамоатчиликни аниш шу максадлар сари давлат қиласа эканимиз, бунга эришиш учун қанчадан-канса оғир муммомларни ечиши ва эски тузум асаротларини енгиз юзимлигини, бундай вазифа ўз хаётини матбуот билан борлаган журналист ахли зимишсига нақдад мурракаб масъулият юқлашни барчамиз яхши тушуни олишимиз зарур».

Шу вазифалардан келиб чиқиб, мамлакатимизда «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида», «Ахборот эриклиги принциплари ва кафолатлар тўғрисида», «Журналистика фаслиятини химоя килиши тўғрисида» ва яна бир неча муҳим конунлар, қарорлар қабул килинди. Журналист қадрлар тайёрлаш тизимиши таомиллаштириш юзасидан аниш чора-тадбирлар белгиланди.

Вакт шиддат билан ўтиб боромда, давлатимиз мустақилликни мустахкамлаш, иктисодий

үсшини баркарорлаштириш, халқимизнинг тинч-тотув ҳаётини, фаронов турмуш тарзини таъминлаш, ўсб келалтган янги авлодни ҳар жиҳатдан баркамон қилиб тарбиялаш билан боғлик вазифаларни кўлга киритмоқда. Бирор жамият тизимишида оммавий ахборот воситалари тўғрисида, «Журналистика фаслиятини химоя килиши тўғрисида» ва яна бир неча муҳим конунлар, қарорлар қабул килинди. Журналист қадрлар тайёрлаш тизимиши таомиллаштириш юзасидан аниш чора-тадбирлар белгиланди.

Ўзбекистон Республикаси Олий

ирада мустақилликни мустахкамлаш, бундай вазифаларни ҳар жиҳатдан баркамон қилиб тарбиялаш билан боғлик вазифаларни кўлга киритмоқда. Бирор жамият тизимишида оммавий ахборот воситалари тўғрисида, «Журналистика фаслиятини химоя килиши тўғрисида» ва яна бир неча муҳим конунлар, қарорлар қабул килинди. Журналист қадрлар тайёрлаш тизимиши таомиллаштириш юзасидан аниш чора-тадбирлар белгиланди.

Оммавий ахборот воситалари тўғрисида сўз борар экан, улар фаслиятидаги иктиносига олиши зарур.

ИЖОДКОР ИБРАТИ

Ойбек ижоди мисоли бир денгиз. Ҳар сафар жавҳар топиш илингизда денигизга кайта-кайта шўнгиган гавос нималарнидир олиб чиқсанидек, адабий меросини тадқиқ, этивларни ҳар сафар уни узларни учун янгидан қашф эта-

дилар. Филология фанлари доктори Равно Иброрхимованинг «Ибрат» деб номланган китоби Ойбек Зарифа Сайдносирова ижодини турганида.

Сариосиё тумани марказidan етмиш

километр узоқлиқда Сангардак деган сўлини кишлоқ бор. Бу гўша гўзлаб табиати, осмонӣлар тарзлари, жаннатноманд боғлар билан машҳур. Қишлоқда кираверишдаги тоғ кўксини ёрб чиқсан шаршига кишини беихтиёр ёртаклар оламига ётаклади.

Сангардак сўзи "тош билан ўралган",

бўлдириди. Ҳақиқатдан хам ҳамининг турмушини таъкидлайди.

Ўзбекистон деб номланган китоби Ойбек Зарифа Сайдносирова ижодини турганида

мушларидан

учун муҳим манба вазифасини ўтши билан ҳам аҳамиятлайди.

Ўнда Ойбек нутқлари,

ёзимларининг матн таҳлили аносиди ёзувчининг ижодий портретини яратишга мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг Алек-

сандр Дечй билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Ойбекнинг АЛЕК-

САНДР ДЕЧЙ билан

бўлган ёзимларини

урғанини ёзувчига мувоффик бўлинган.

Атоқли адаби Абдулла Қодирийнинг "Ўткан кунлар" романни шу пайтагча авлодлар учун ўзига хос адабий-эстетик мактаб вазифасин" ўтиди ва ўтамоқда. Бу жараён узлуксиз давом этаверади. Зотан, бадий жиҳатдан юксас асарнинг ҳамишига инсониятга адабий сабоб бўлишидек хосияти бор. Таассуфки, шўролар замонида бадий асарнинг мағкуррасига асосий эътибор қартилиб, бадииятига унчалик аҳамият берилмасди. Буни адабиётшуносларнинг деярли ҳаммаси яхши билади.

Энди этилган нуткай назар асосидан асарлар таддис килинганда, мунаққидлар кўпроқ ғоявий-бадиий тахлил усулини кўллашар, бундай ҳам унинг мағкуравий жиҳатидан кенгроқ тушунтириш максадидан аksari ҳолларда байдиличка, адабий асар мазмунини кайта "хикоя этиши"га берилб кетишади. Шўролар хокимиият тугагач, унинг адабий-эстетик талаблари ҳам ўз-ўзидаи барҳам топди. Пиорваридиа адабиётшуносликда герменевтика, яъни матн асосида иш куриши йўли кени тарқалмокда. Бу эса, илгарилари матн "хўйайра"сидаи эътибор берилмаган хусусиятларга дикқат қаратилиб, юксас бадий асарларнинг "мўъжиза"лари кафиш этилмоқда. Камина ҳам кўйда "Ўткан кунлар" романидан бир парчанини шу усулда тахлил килишга жаззаб этидим. Зора, ёш мунаққид дўстларимга зигирдек булса ҳам фойдаси тегса, деган ният бу ишга турти булди.

"Ўткан кунлар"да Отабекинг Марғилон саводгарлари билан танишизи Зиё шоҳининг уйида содир бўлган. Тошкентлик мемон шарабфа маҳсус чакириланг ўтиришига бир неча обўрилишилар, асосан, савдо аҳли келади. Булар қаторида Мирзакарим кутидор ҳам бор эди. Ёзувчи бу мемондорчиларни! Отабекни марғилонлик саводгарлари, жумладан, бўлгуси кайнатаси Мирзакарим кутидор билан ил бор та ништиради. "Танишидиришдан сўнг Отабек билан Кутидорнинг кўзлари бир-бириларига тез-тез учраша бошладилар. Кутидор ни манишидир Отабекдан сўрамоқка оғзини жуплаб турса, Акрам хожи билан Зиё шоҳининг алланраса тўғрисидаги гаплари кети узимлай давом этар эди. Уларнинг кўзи учини тўкнишида кутидор кулимисираб қўйиб сўради:

— Мени эслай оласимиз, бек?

Отабек диккат ва эътибор билан кутидорни кузатиб, жавоб берди:

— Йўк, амак.

— Нече ёшга бордингиз?

— Илгаримга тўрт ёшга...

Кутидор узина нима тўғрисидар-дир хисоб юритди-да:

— Вокеъсан, сиз мени эслай ол-

РОМАННИНГ БИР ФАЗИЛАТИ

массис, — деди. — Мен Тошкандада кутидорлик килган вақтимда тахминан сиз беш-олти ёшлик бола эдингиз... Гўёки мен Тошкандада кечигина турғандек ва кечигина сизнинг ҳавлингизда мемон бўлгандекман... Аммо ҳакиқатда орадан ўн беш-илгирма йил ўтиб, сиз сана катта йигит бўлғансиз, умр — отилган ўк эмиш.

— Сиз бизнинг ҳавлида бўлғанмисиз?

— Кўб марташибалаб мемон бўлдим, — деди кутидор, — ул вақтда бобонгиз ҳам ҳаётда эдилар.

Бу иккисининг сўлалига қулоқ солиб четда ўлтурган Хасанали ҳам гапга аралашади:

— Амакингиз бизнинг ҳавлига келиб турдидиган вактларидан сиз ўш бола эдингиз, бек, — деди. — Амакингиз сизни саройларга ҳам олиб тушар эдилар.

Иккинчидан, мазкур матндан Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор хонадонида бемалол бўлиш макомидаги турган Мирзакарим кутидор беш-олти ёшлик бола — Отабекни ўзи ишлайдиган саройларга ҳам олиб ториб, у ерни кўрсанда олиши мантиқан асослидир. Айни пайдада, юзусубек хожи ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Иккинчидан, мазкур матндан Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Келинг, маши шу матннинг "ичи"-га киришга уринайлик. Ёзувчи, энг аввало, бўлараж кудалар — Юсуфбек хожи ҳамонидан кутидорлик макомидаги турган Мирзакарим кутидор беш-олти ёшлик бола — Отабекни ўзи ишлайдиган саройларга ҳам олиб ториб, у ерни кўрсанда олиши мантиқан асослидир. Айни пайдада, юзусубек хожи ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатидаги бўлғанишини ҳам кўрсатади.

Хулоса тарикасида иштаган Мирзакарим кутидорнинг Отабекни кўб кўлишига рози бўлиши учун "замин" хозирлангани англашилади. Отабек улғайган оила кутидор ҳамонидан ўзаро тўла ишонча яхинлик ҳолатид

Утириш айни авжига чиққанида хона эшигига кия очилиб, дастёр йигит Шойимкулди имлади. Кудизаги рюмкани дастурхонга кўйиб, ташқарига чиқкан эди, йўлакда күшинис Собиржонга дуч кедди. Рангига кубиб кетпани? — ха-вотириланг сурдид

ДАРДА

Бундад бўйрӯжларга куникиб қолган Назира индамай уоққа олов ёқди. Овқат пишириди. Улғаттилиг тоғнита да-вом эди. Аммо...

Эртаснга эрталаб хотини бехуш йи-киди. Ароқка тўйтган Шойимкулни уйготиб булмади. Назира кўшини-ларни чакриди. Кекса момо дам солди, қандайдир гўнгўнинг илдизиний майдалаб, чой-кашиб ичириди. Отирик пасайтандай булди.

Бу хотад янга бир неча бор тақор-ланди. Аммо Шойимкул: «Хотин, ва-хина қиласерма, озрок уралаб ётсан, утиб кетади», деган гапдан нарига утмади. Кейинроқ врачлар Назиранинги дар-дан анча узрайдиг кеттанигини айтишиди. Мана энди...

Шуларни уйлар экан. Шойимкулни вахима босди. Худо курсатмасин, Назира бир нима бўлса, ахволи нима ке-чади. Минг хайл бўлган касалхонага стиб кедди. Икки кишини хонага Назиранинг бир узи ётиди, ранги локладай оқари кетган...

— Тузумисан?

Назира бу гапни эшитмади чоги, жа-воб киммади.

Шойимкул унгайсизланиб туриб келди.

— Назира болаларни ёткизиб, кузи энди илинганди эди, шовқин-сурондан чишиб уйтонди. Маст-алас улғатларни алмойи-алжойи гап-сузлари гашни келтираётган бўлса-да, билдирилган мана биз-да, марҳамат, уйга», деб ҳамма жўраларини ярим кечада уйинга тақлиф киди.

Назира болаларни ёткизиб, кузи энди илинганди эди, шовқин-сурондан чишиб уйтонди. Маст-алас улғатларни алмойи-алжойи гап-сузлари гашни келтираётган бўлса-да, билдирилган мана биз-да, марҳамат, уйга», деб ҳамма жўраларини ярим кечада уйинга тақлиф киди.

— Онаси, қозонни ос, — деди Шойимкул.

Абдулла АХМАД

ГАП ЗОШАД ЭМАС...

МАХМЕДОВ олган сурат

Тонг отар, кун ботар, умр ўтар эди... Туркистон тизмалари этикларига бу сана куз кеч кирди. Дастрраб ғонг яп-ролари сарғайб, куздан илик мухда берди. Сарикдан қахва тусиға кирган барглар салкин мезон эпкинларидан чирт-чирт узилди, она оғоддан узоқлашар, шамол уни кути етгуга кадар учимиш кетади.

Азamat ёнголларга ҳавас билан қараб тургандек кўкха бўй чўзган зардолор аввал сарғиши, сўнгра олтинран кизиги туся кирган баргларини янга бир иккича ҳафта тутубиридан кильдиган кильдиган кадар учимиш кетади.

Турналарининг исисиқ ўлкалар томон йўлга тушишлари ҳали бир из вакт бор, қаралар эса ҳадемай киши келишидан дарак бериди, ҳайдов бўлиб қолган бедалоп ва ангорларда бемалол ла-панглашишар, викор билан тўрт тарафада кўйиб, ер чўклишарди.

Одатдагиден эрта тириб, бомбод на-мозини ўқинган амир Мухаммад Тарагай Баходир ховлига чиқиб наридан бери юрарлар, кўчандан киришида, соғ тараф-даги хонада ихлос ва ётиқод билан на-моз ниятини қилаётган ўн тўрт ёшли ўғли Темурнинг хатти-ҳароатини кузат-гани, жойда тириб көлди. Амир бу иккича вакт орасидан бунчалик меҳр-муҳаббат билан яратганга илтило киглан кишини уртаратанин эслай олмади. Нигоҳ туши-ганинг чўзиган баргларини янга бир иккича ҳафта тутубиридан кильдиган кильдиган кадар учимиш кетади.

— Сафар олдиндан ота-бала бир-би-римизи багримизга босдик-да, энаси. Иносон зоти бир-бираини соғиниб яша-мас экан, унинг ҳаётидан завъу шавк қол-майди, — деди амир хонимини сұзла-рига ҳақоб қўлбўлб ҳамон рўмолчи-баси кишидан рози бўлсин!

— Сендан-да егам рози бўлсин, Кул-мон! Энгиз дўсту душманга бирдек я-шилик тиловин инсон. Тили ўтиқор, бўлса-да, юргаиди ёмонига йўқ. От-ларга амиронга эгар-жабдуларни ур-ёлларини тара. Кўп сув ичирма!

Бек шундай деб нонушта хозирлан-ган мемонхона томон юрди. Ортидан ўғли ва хоними ҳам кирди. Тегина бе-

мур болам! Отагинасининг ягона ору-умиди, армони! Тантрик ёмон кўзлардан асрарин сени! — Чой-пой ичдингиди?

Тегина бегимининг бу илик ва алла-ловчи сўзлари улар руҳиятидаги холатга шу қадар мос эдик, онаси янга бироз шу охандга сўйласа Темурнинг ичи-диган тўлиб тошган бир йиги бўзгиздан оти-либ чикадигандек эди.

— Сафар олдиндан ота-бала бир-би-римизи багримизга босдик-да, энаси. Иносон зоти бир-бираини соғиниб яша-мас экан, унинг ҳаётидан завъу шавк қол-майди, — деди амир хонимини сұзла-рига ҳақоб қўлбўлб ҳамон рўмолчи-баси кишидан рози бўлсин!

— Сендан-да егам рози бўлсин, Кул-мон! Энгиз дўсту душманга бирдек я-шилик тиловин инсон. Тили ўтиқор, бўлса-да, юргаиди ёмонига йўқ. От-ларга амиронга эгар-жабduларни ур-ёлларини тара. Кўп сув ичирма!

Бек шундай деб нонушта хозирлан-ган мемонхона томон юрди. Ортидан ўғли ва хоними ҳам кирди. Тегина бе-

— Отан ўғли шунака, болам! Кўнгли бўш. Сал нарсага қўзининг ёши оқиб кетаверади. Лекин сен отангга ўҳши-ма!

— Тегина хоним табиатини зирбак ва зуко, гапга чечан бўлса-да, кўп га-пиравермас, эри, нозикатаб Тарагай Баходирнинг кўнглига хути ёқадиган пайтларидан очилди. Кўнгли-чунгаси бўлсанг, ҳамма нарсадан курук коласан. Мана отанг, беклихон хон фармени ола тириб, уни борговга бе-риб ўтирибди! Бу кишин билган кон-карниношни улар хисобга олишин гўй!

— Кўй, энаси, бунака гапларни! — Та-рагай Баходир ўғлининг олдинда хижо-лат чекиб, хотинига танбех берди-ю, лекин унинг гапларидан оғринидади. Чой-пой ичдингиди?

— Ичиди, бек ога. Энам авал бизнинг корнини тўйғизадилар. Оллох у-кишидан рози бўлсин!

— Сендан-да егам рози бўлсин, Кул-мон! Энгиз дўсту душманга бирдек я-шилик тиловин инсон. Тили ўтиқор, бўлса-да, юргаиди ёмонига йўқ. От-ларга амиронга эгар-жабduларни ур-ёлларини тара. Кўп сув ичирма!

Бек шундай деб нонушта хозирлан-ган мемонхона томон юрди. Ортидан ўғли ва хоними ҳам кирди. Тегина бе-

— Отан ўғли шунака, болам! Кўнгли бўш. Сал нарсага қўзининг ёши оқиб кетаверади. Лекин сен отангга ўҳши-ма!

— Тегина хоним табиатини зирбак ва зуко, гапга чечан бўлса-да, кўп га-пиравермас, эри, нозикатаб Тарагай Баходирнинг кўнглига хути ёқадиган пайтларидан очилди. Кўнгли-чунгаси бўлсанг, ҳамма нарсадан курук коласан. Мана отанг, беклихон хон фармени ола тириб, уни борговга бе-риб ўтирибди! Бу кишин билган кон-карниношни улар хисобга олишин гўй!

— Кўй, энаси, бунака гапларни! — Та-рагай Баходир ўғлининг олдинда хижо-лат чекиб, хотинига танбех берди-ю, лекин унинг гапларидан оғринидади. Чой-пой ичдингиди?

— Ичиди, бек ога. Энам авал бизнинг корнини тўйғизадилар. Оллох у-кишидан рози бўлсин!

— Сендан-да егам рози бўлсин, Кул-мон! Энгиз дўсту душманга бирдек я-шилик тиловин инсон. Тили ўтиқор, бўлса-да, юргаиди ёмонига йўқ. От-ларга амиронга эгар-жабduларни ур-ёлларини тара. Кўп сув ичирма!

Бек шундай деб нонушта хозирлан-ган мемонхона томон юрди. Ортидан ўғли ва хоними ҳам кирди. Тегина бе-

— Отан ўғли шунака, болам! Кўнгли бўш. Сал нарсага қўзининг ёши оқиб кетаверади. Лекин сен отангга ўҳши-ма!

— Тегина хоним табиатини зирбак ва зуко, гапга чечан бўлса-да, кўп га-пиравермас, эри, нозикатаб Тарагай Баходирнинг кўнглига хути ёқадиган пайтларидан очилди. Кўнгли-чунгаси бўлсанг, ҳамма нарсадан курук коласан. Мана отанг, беклихон хон фармени ола тириб, уни борговга бе-риб ўтирибди! Бу кишин билган кон-карниношни улар хисобга олишин гўй!

— Кўй, энаси, бунака гапларни! — Та-рагай Баходир ўғлининг олдинда хижо-лат чекиб, хотинига танбех берди-ю, лекин унинг гапларидан оғринидади. Чой-пой ичдингиди?

— Ичиди, бек ога. Энам авал бизнинг корнини тўйғизадилар. Оллох у-кишидан рози бўлсин!

— Сендан-да егам рози бўлсин, Кул-мон! Энгиз дўсту душманга бирдек я-шилик тиловин инсон. Тили ўтиқор, бўлса-да, юргаиди ёмонига йўқ. От-ларга амиронга эгар-жабduларни ур-ёлларини тара. Кўп сув ичирма!

Бек шундай деб нонушта хозирлан-ган мемонхона томон юрди. Ортидан ўғли ва хоними ҳам кирди. Тегина бе-

— Отан ўғли шунака, болам! Кўнгли бўш. Сал нарсага қўзининг ёши оқиб кетаверади. Лекин сен отангга ўҳши-ма!

— Тегина хоним табиатини зирбак ва зуко, гапга чечан бўлса-да, кўп га-пиравермас, эри, нозикатаб Тарагай Баходирнинг кўнглига хути ёқадиган пайтларидан очилди. Кўнгли-чунгаси бўлсанг, ҳамма нарсадан курук коласан. Мана отанг, беклихон хон фармени ола тириб, уни борговга бе-риб ўтирибди! Бу кишин билган кон-карниношни улар хисобга олишин гўй!

— Кўй, энаси, бунака гапларни! — Та-рагай Баходир ўғлининг олдинда хижо-лат чекиб, хотинига танбех берди-ю, лекин унинг гапларидан оғринидади. Чой-пой ичдингиди?

— Ичиди, бек ога. Энам авал бизнинг корнини тўйғизадилар. Оллох у-кишидан рози бўлсин!

— Сендан-да егам рози бўлсин, Кул-мон! Энгиз дўсту душманга бирдек я-шилик тиловин инсон. Тили ўтиқор, бўлса-да, юргаиди ёмонига йўқ. От-ларга амиронга эгар-жабduларни ур-ёлларини тара. Кўп сув ичирма!

Бек шундай деб нонушта хозирлан-ган мемонхона томон юрди. Ортидан ўғли ва хоними ҳам кирди. Тегина бе-

— Отан ўғли шунака, болам! Кўнгли бўш. Сал нарсага қўзининг ёши оқиб кетаверади. Лекин сен отангга ўҳши-ма!

— Тегина хоним табиатини зирбак ва зуко, гапга чечан бўлса-да, кўп га-пиравермас, эри, нозикатаб Тарагай Баходирнинг кўнглига хути ёқадиган пайтларидан очилди. Кўнгли-чунгаси бўлсанг, ҳамма нарсадан курук коласан. Мана отанг, беклихон хон фармени ола тириб, уни борговга бе-риб ўтирибди! Бу кишин билган кон-карниношни улар хисобга олишин гўй!

— Кўй, энаси, бунака гапларни! — Та-рагай Баходир ўғлининг олдинда хижо-лат чекиб, хотинига танбех берди-ю, лекин унинг гапларидан оғринидади. Чой-пой ичдингиди?

— Ичиди, бек ога. Энам авал бизнинг корнини тўйғизадилар. Оллох у-кишидан рози бўлсин!

— Сендан-да егам рози бўлсин, Кул-мон! Энгиз дўсту душманга бирдек я-шилик тиловин инсон. Тили ўтиқор, бўлса-да, юргаиди ёмонига йўқ. От-ларга амиронга эгар-жабduларни ур-ёлларини тара. Кўп сув ичирма!

Бек шундай деб нонушта хозирлан-ган мемонхона томон юрди. Ортидан ўғли ва хоними ҳам кирди. Тегина бе-

— Отан ўғли шунака, болам! Кўнгли бўш. Сал нарсага қўзининг ёши оқиб кетаверади. Лекин сен отангга ўҳши-ма!

— Тегина хоним табиатини зирбак ва зуко, гапга чечан бўлса-да, кўп га-пиравермас, эри, нозикатаб Тарагай Баходирнинг кўнглига хути ёқадиган пайтларидан очилди. Кўнгли-чунгаси бўлсанг, ҳамма нарсадан курук коласан. Мана отанг, беклихон хон фармени ола тириб, уни борговга бе-риб ўтирибди! Бу кишин билган кон-карниношни улар хисобга олишин гўй!

— Кўй, энаси, бунака гапларни! — Та-рагай Баходир ўғлининг олдинда хижо-лат чекиб, хотинига танбех берди-ю, лекин унинг гапларидан оғринидади. Чой-пой ичдингиди?

— Ич

